

HRVATSKO INFORMACIJSKO I DOKUMENTACIJSKO DRUŠTVO
CROATIAN INFORMATION AND DOCUMENTATION SOCIETY

HID - Drobilica

Godina V, lipanj 2008, br. 3

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Izdvajamo

Što i kako s "papierima"
organizacija civilnog društva

str. 4

Firefox 3

str. 5

Špijunaža na
Internetu

str. 3

Glavne odlike
informatičkih stručnjaka

str. 2

Najkorisniji besplatni programi

str. 5

Sadržaj

Glavne odlike informatičkih stručnjaka	Str. 2
Mađarske digitalne knjižnice	2
Pola milijuna različitih štetnih programa	2
Oko 95 posto e-pošte neželjeno	3
Špijunaža na Internetu	3
Održana druga Document Management Arena	3
78.kolokvij Knjižnice Instituta "Rudjer Bošković": DOI- kako, kada, gdje i zašto?	4
Što i kako s "papierima" organizacija civilnog društva	4
Firefox 3	5
Zeleni crni Google	5
Najkorisniji besplatni programi	5
Domaći portal za informacijsku sigurnost	6
Besplatni osobni Firewall-i i programi za internet sigurnost	6

HID-Drobilica

Izlazi dvomjesečno

Kontakt e-mail: ivo.tokic@ina.hr

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Glavne odlike informacijskih stručnjaka

Prema anketi provedenoj među švedskim, mađarskim, islandskim, danskim i kanadskim korisnicima/kupcima informacijskih usluga i proizvoda, dobivena je top lista odlika informacijskih brokera (informacijskih stručnjaka koji na tržištu nude svoje informacijske usluge i proizvode).

1. Stručnost (kompetencija, vjerodostojnost, praksa i sposobnost pregovaranja na datom stručnom području)
2. Komunikativnost (jasno i općerazumljivo izražavanje u kontaktima s kolegama i s korisnicima, brižljivost i zainteresiranost naspram korisnika, uljudnost, uslužnost i dobro pamćenje)
3. Usmjerenost prema cilju (brza reakcija, razumijevanje problema i njegova objektivna procjena, razumijevanje i prihvaćanje gledišta korisnika, sretna kombinacija kreativnosti i discipliniranosti)
4. Domišljatost i sposobnost rješavanja problema (osjećaj organizacije, uspješna suradnja, sposobnost slušanja, znatiželjnost, motiviranost i strpljivost)
5. Komunikacija bez odlaganja, izvršavanje preuzetih obveza i vremenski i po predmetu usluge.

Po nekim odgovorima ovoj listi top 5 odlika mogu se dodati još i odgovarajuća cijena usluge, smisao za humor, intuicija, diskrecija i elastičnost.

Izvor <http://hirek.prim.hu/cikk/67457/>

Tibor Tóth

Mađarske digitalne knjižnice

Ovaj šturi prikaz nekih mađarskih digitalnih knjižnica čitateljima iz hrvatske koji ne znaju mađarski jezik nije od velike koristi, ali ima za cilj ukazati na dobar primjer susjedne nam zemlje.

Postoji Mađarska digitalna knjižnica (opis na engleskom jeziku može se vidjeti na web adresi <http://mek.oszk.hu/html/torteneteng.html>) koja je sada u njihovoj nacionalnoj knjižnici ([Országos Széchényi Könyvtár](http://www.orszagos-szechenyi-konyvtar.hu)). Na dan 10. lipnja 2008. u svom fondu ima 5966 digitizirana djela iz svih područja znanosti, kao i beletristike.

Postoji Zemaljska digitalna akademija, koju održava Književni muzej "Petöfi". Unutar njihovog digitalnog fonda može se naći 1.050 djela 69 suvremenih književnika Mađarske, među ostalima 14 romana nobelovca Imre Kertésza. Više o tome na web adresi <http://www.pim.hu/object.c55c8a86-a767-4882-aae9-b00e5d5ac094.ivy>

Ako nekoga zanimaju klasična djela mađarske književnosti i za to postoji sve veći izbor (oko 200 svezaka pjesama, drama, raprava, romana, i sl.) unutar digitalnih fondova koje održava Neumann haz pod naslovom Bibliotheca Hungarica Internetiana <http://www.neumann-haz.hu/tei/bhi/>.

Nisu ni djeca zapostavljena. Na stranicama <http://www.olvasnijo.hu/olvasni.php3> je čitav niz najljepših priča europskih naroda, narodnih pjesama, pjesama za djecu mađarskih pjesnika. Za razliku od ostalih fondova, književnost za djecu je i ozvučena, moguće ju je ne samo čitati, nego i slušati u izvedbi najkvalitetnijih recitatora ili pjevača narodnih pjesama.

Sve je to besplatno dostupno svakom korisniku, čak i ona djela gdje autorska prava još postoje. Korisnik i takva djela smije otvoriti, čitati i ispisati za osobne potrebe. Naravno, ne smije ih umnažati i prodavati.

I na kraju pitanje: koliko smo mi odmakli na tom planu u Hrvatskoj?

Tibor Tóth

Polu milijuna različitih štetnih programa

Finska tvrtka za računalnu sigurnost F-secure objavila je da već postoji više od pola milijuna različitih štetnih programa. U 2007. rast je bio posebno brz pa se broj štetnih programa udvostručio. Od 1986. godine, kada se pojavio prvi virus za osobna računala, već se pojavilo više od pola milijuna različitih štetnih programa. Isprva je većina virusa bila napisana zbog potrebe za samodokazivanjem autora. U zadnjih nekoliko godina većina štetnih programa stvorena je s ciljem da se ostvari zarada, a često u vezi s organiziranim kriminalom. Internetski kriminalci stalno traže nove načine kako doći do podataka na računalima korisnika. Tako se sada pojavljuju programi koji omogućuju presretanje podataka koje korisnici šalju svojoj banci, iako je veza šifrirana. Ako kriminalci uspiju doći do autoriziranih podataka, mogu ih iskoristiti za preusmjeravanje novca na račune pod njihovim nadzorom.

Pripremio Ivo Tokić (Izvor: aNET/MIDI)

Oko 95 posto e-pošte neželjeno

Izvješće tvrtke Barracuda Networks pokazuje da je 2007. godine od 90 do 95 posto poslanih e-pošta neželjeno. Lani je udio neželjenih e-poruka dosegao 85 posto, a 2001. iznosio je samo 5 posto. Autori izvješća zaključuju da su neželjene e-poruke sve kvalitetnije napravljene, jer ih većina već koristi tehnike za krivotvorenje identiteta pošiljatelja. Raste i uporaba dodataka, kao što su datoteke i drugi datotečni formati. Izvješće tvrtke Barracuda Networks temelji se na analizi ePDF poruka poslanih na adrese više od 50.000 klijenata. Oni dnevno dobivaju više od milijardu e-poruka.

Pripremio Ivo Tokić (Izvor: aNET/VIDI)

Špijunaža na Internetu

U posljednje se vrijeme Internet sve više koristi za razne kontraobavještajne aktivnosti koje provode sigurnosne agencije brojnih država. U tom se kontekstu najčešće spominje Kina koju SAD, Velika Britanija, Francuska i Njemačka već neko vrijeme optužuju za provođenje ciljanih napada na državne institucije u potrazi za povjerljivim podacima. SAD je direktno optužio kineske vlasti da su organizirale prošlogodišnji napad na informatički sustav Pentagona prilikom čega je ukradena veća količina povjerljivih podataka. Na popisu država koje tvrde da su žrtve napada organiziranih od strane kineskih vlasti ovih dana su se našle Belgija i Indija. Belgijski ministar pravosuđa izjavio je kako belgijska vlada posjeduje dokaze koji nepobitno povezuju kineske vlasti s nedavnim napadima na belgijska ministarstva. Također, povezao je to s činjenicom da se u Belgiji nalaze sjedišta Europske Unije i NATO-a. Indijske vlasti pak optužuju Kinu da je svakodnevnim skeniranjima u više od godinu dana dobila jasnu sliku o indijskoj informacijskoj infrastrukturi.

Suzana Stojaković-Čelustka (Izvor: +CERT.hr)

Skupovi

Održana druga Document Management Arena

U Zagrebu je 13. i 14. svibnja u organizaciji Infoarene digitalni sadržaji održana druga po redu konferencija o upravljanju dokumentima. Naime, sve veći broj pravnih osoba implementira i koristi posebna rješenja za upravljanje dokumentima. Uglavnom se radi o financijskim tvrtkama, većim poslovnim sustavima, sudovima, ministarstvima, te ostalim subjektima državne uprave i lokalne samouprave.

Također odrednice EU „prisiljavaju“ pravne subjekte da na kvalitetan i transparentan način upravljaju svim dokumentima i da iste na određene način procesiraju i arhiviraju (od e-mailova do ugovora). Isto tako CARDS program omogućava da se iz fondova EU povuku određena sredstva za takve projekte, te već ima nekoliko primjera gdje su sredstva dobivana u tu svrhu. Stoga je za bolje upoznavanje s tom problematikom organiziran poseban blok prezentacija "Case Studies" da se kroz najbolje prakse primjene koncepta i rješenja upravljanja dokumentima pokaže što je na tržištu napravljeno ili je u tijeku implementacije, te tako sudionicima konferencije dadu nova znanja i ideje za što efikasniju primjenu Document Managementa u poslovanju.

Neke od tema koje su bile obrađene na konferenciji su: investicijski fokus na Document Managementu, upravljanje dokumentacijom u javnim službama u Hrvatskoj, transformacija tehnologija kao stalna pojava u životnom ciklusu dokument management sustava, taktika investiranja u upravljanju dokumentima (DMS) i upravljanju procesima (BPM), integracija upravljanja dokumentima i sadržajima s ERP aplikacijskim okruženjem, od statičkih ka dinamičkim dokumentima, konsolidacija podataka kao preduvjet kvalitetnog dokument management sustava, prepreke efektivnom uvođenju upravljanja dokumentima, sustavi finalizacije dokumenata kao dio dokument management sustava, upravljanje dokumentima i Web arhiva, inteligentni dokumenti, integrirana platforma sustava za upravljanje poslovnim procesima/dokumentima, modernizacija poslovnih procesa implementacijom sustava za upravljanje dokumentima i prepreke efektivnom uvođenju upravljanja dokumentima. Predavači su bili stručnjaci iz inozemne i domaće informatičke industrije, kao i kompanija iz ostalih industrijskih sektora.

Ivo Tokić

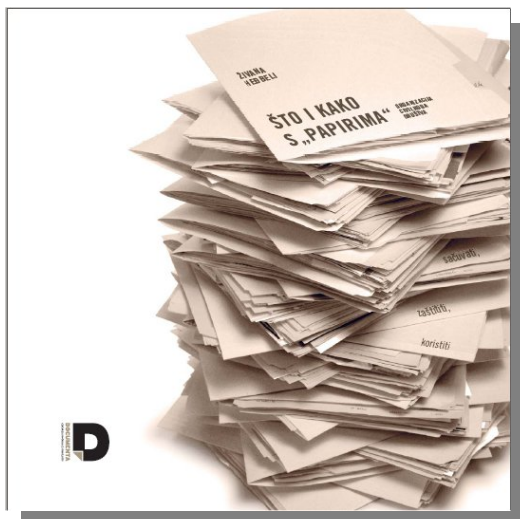
78. kolokvij Knjižnice Instituta "Rudjer Bošković" : DOI: kako, kada, gdje i zašto?

U srijedu 18. lipnja 2008. s početkom u 14h na Institutu Rugjer Bošković (dvorana u 3. krilu) u organizaciji Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva i Knjižnice Instituta Rugjer Bošković, tehnički urednik Croatian Medical Journala Marko Gašpić održat će predavanje pod naslovom DOI: kako, kada, gdje i zašto? - Digital Object Identifier u znanstvenom izdavaštvu - primjer Croatian Medical Journal-a (sve što ste htjeli znati o DOI). Više na stranici: <http://nippur.irb.hr/hrv/kolokviji.html>

Marina Mayer

Knjige

Što i kako s "papirima" organizacija civilnog društva – sačuvati, zaštititi, koristiti Živana Heđbeli

Centar Documenta objavila je priručnik *Što i kako s "papirima" organizacija civilnog društva – sačuvati, zaštititi, koristiti* autorice dr. sc. Živane Heđbeli.

Imajući na umu činjenicu da je u Hrvatskoj registrirano preko 30 000 udruga i da veliki dio njih nema dostatna sredstva za osnovne aktivnosti, te da posao članovi/ice često obavljaju volonterski, pri čemu su im uredsko poslovanje i "bavljenje papirima" na dnu liste poslova, autorica je napisala vrlo konkretne upute kako srediti, pohraniti i popisati gradivo koje je često puta nagomilano i po stanovima, podrumima ili garažama.

Ovaj priručnik daje praktične, jednostavne i upotrebljive odgovore na temeljna pitanja što učiniti i kako postupati s gradivom organizacija civilnog društva. Oni će pomoći zaštititi gradivo i od "nepregledne hrpe papira bačene u kut s kojom ne znamo što ćemo" napraviti korisno i učinkovito

sredstvo ostvarivanja prava i obveza te očuvanja memorije organizacije, ali i društva u cjelini. To će omogućiti našim suvremenicima i nasljednicima brzu, laku i jednostavnu uporabu dokumenata i informacija o akcijama, kampanjama, događanjima, prosvjedima, otporu nasilju, solidarnosti, aktivisticama i aktivistima...

Priručnik je u prvom redu namijenjen članovima, volonterima i zaposlenicima organizacija civilnog društva i aktivistima građanskih inicijativa koji su dobili zadatak "srediti papire". Sa svaku je pojedinu radnju objašnjeno kako je uraditi kroz mnoštvo objašnjenja i praktičnih primjera. Za one koji žele znati više na kraju knjige je naveden iscrpan popis literature, web stranica i propisa koji pruža polazište za produbljivanje znanja.

Priručnik također omogućava organizacijama civilnog društva koji žele popisati i srediti svoje gradivo izradu kratkoročnih i srednjoročnih planova rada, definiranje i brojčano izražavanje potrebnih resursa (prostor, ljudi, oprema), što je temeljni preduvjet za izradu financijskog plana i /ili traženje potpora. PDF priručnika dostupan je besplatno na stranici *Documente* <http://www.documenta.hr/dokumenti/papiri.pdf>.

Tanja Petrović

Firefox 3

Novi Internet browser od Mozille, Firefox 3 od utorka 17. lipnja je raspoloživ za download za Windows, Mac i Linux sustave na čak 45 svjetskih jezika.

Ovaj izuzetno popularni Internet browser, inače već godinama glavni konkurent Microsoftovom Internet Exploreru, i u svojoj trećoj verziji djeluje vrlo obećavajuće. Firefox 3 možete skinuti na adresi <http://en-us.www.mozilla.com/en-US/>

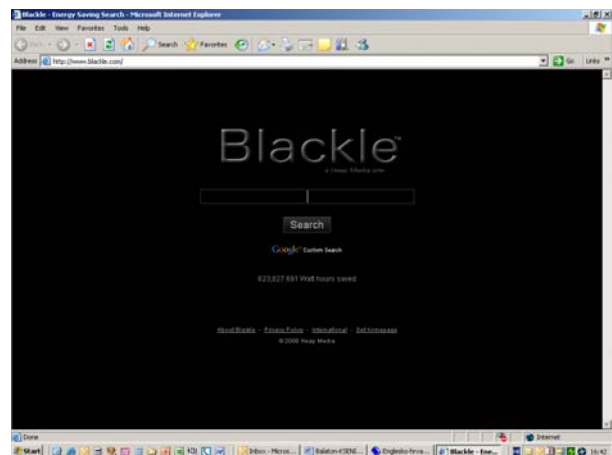
Ivo Tokić

Zeleni crni Google

Ako bijeli ekran troši 74 vata električne struje, a crni ekran 59 vata, koliko bi se energije moglo uštedjeti kada bi se koristio crni ekran po formuli 15 vata x milijuni PC?

Široj javnosti nepoznati bloger Mark Ontkush pokrenuo ovo pitanje i Google ga je poslušao – krajem srpnja 2007. godine pokrenuo je i crnu verziju svog pretraživača. Google ima 200 milijuna upita dnevno, pa bi se korištenjem crne podloge navodno moglo uštedjeti 3.000 MW na godinu (energija dovoljna za rad za 1.000 hladnjaka za 400 dana). Crni Google dostupan je na <http://www.blackle.com/>

Ivo Tokić

Najkorisniji besplatni programi

Na stranici portala *IT-infoNews* <http://www.it-infonews.com/article.php?article=528> mogu se naći poveznice na najkorisnije besplatno dostupne programe po izboru čitatelja. Radi se o programima koje možemo podijeliti u više skupina: antivirusne i malware/spaware zaštitne programe, CD/DVD emulatore i snimače, download managere, firewallove, instant messangere, programe za obradu zvuka, preglednike slike i sl.

Ivo Tokić

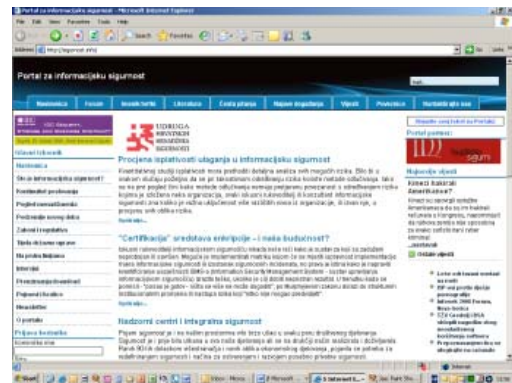
Domaći portal za informacijsku sigurnost

Na internet stranici <http://sigurnost.info/o-portalu-sigurnost.info.html> nalazi se domaći portal posvećen informacijskoj sigurnosti. Njegov je cilj da postane stožerno mjesto svih važnih informacija o informacijskoj sigurnosti. Portal pokušava približiti tematiku informacijske sigurnosti djelatnicima tijela državne uprave, financijskog sektora, ali i svih ostalih organizacija. Nastoji za ovu tematiku zainteresirati kako menadžment tako i stručne službe te kroz prikaz zajedničkih tema postići njihovo bolje međusobno razmijevanje.

Sadržaji su razvrstani po različitim skupinama od kojih ističemo *Pogled menadžmenta*, *Podzemlje novog doba*, *Zakoni i regulative*, *Intervjui* i dr.

Na portalu se može pretplatiti i na besplatni primjerak Newslettera.

Ivo Tokić

Besplatni osobni Firewall-i i programi za internet sigurnost

Na adresi http://www.e-sigurnost.com/index.php?option=com_content&task=view&id=1363&Itemid=26 se nalazi nekoliko besplatnih osobnih firewall-a i programa za internet sigurnost, kao i poveznica na sigurnosne servise, koji su dostupni u besplatnoj verziji za osobnu upotrebu. Kako se vidi iz navedenog, radi se o programima koji bi trebali pružiti zaštitu podacima u digitalnom obliku na umreženim računalima od neovlaštenog pristupa.

Ivo Tokić

Poštanski sandučić za komentare i prijedloge čitatelja

Poštovani čitatelji,

iako je u impresumu i dosad bila navedena e-mail adresa na koju se može slati komentare, kritike ili prijedloge, sada ćemo je na ovom mjestu posebno istaknuti kako bi vas podsjetili na tu mogućnost:

e-mail adresa uredništva: ivo.tokic@ina.hr

Želimo čuti što mislite o našem glasilu, vaše prijedloge čega bi trebalo biti više, a čega manje, kako bi nam pomogli da budemo korisniji.

Uredništvo

HID-Drobilica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, dr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285